

Tartu Linnavolikogu

Teie 09.11.2023

Meie 29.11.2023 nr 1-5/17455

Vastus arupärimisele "Linnutee" varjualuse kohta

Tartu Linnavolikogu liige Silver Kuusik esitas Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsiooni nimel 09.11.2023 arupärimise Raatuse tänava pikendusele rajatud varjualuse "Linnutee" kohta. Annan järgnevalt vastused arupärimises püstitatud küsimustele:

1. Kas nüüdse "Linnuteega" pole tekitatud vastuolu varem soetatud linnupeletitega, mille eesmärk oli linnud kesklinnast eemal hoida? Kas linnavalitsus soovib linde kesklinna meelitada või kesklinnast tõrjuda?

Linnupeletite ja "Linnutee" sihtrühm on erinev. Linnupeletid olid mõeldud hakkide, hall- ja künnivareste peletamiseks. Neile on linn väga soodne elukeskkond - vähe looduslikke vaenlasi, külluslikult toitu ja kõrged puud pesitsemiseks. Linnupeletid nii intelligentsete pindude puhul ei töötanud, nad õppisid kiiresti selgeks, et tegu on ainult hädakisaga ning tegelik oht puudub. Nüüd on linnavalitsus võtnud suuna pigem nende lindude toidu leidmise võimaluste vähendamiseks, nt suletud prügikastid.

Linnutee projekteerimisel on arvestatud väikeste värvuliste (tihased, kuldnokad ja varblased) pesitsuseelistustega. Ornitoloog Marko Mägi sõnul ei ole hakid ja varesed Linnutee varjualusest huvitatud, see objekt on nende jaoks liiga madal ja inimestele liiga lähedal. Värvuliste tõrjumist ei ole linnavalitsus vajalikuks pidanud.

2. Kas ja kuidas viidi läbi "Linnutee" arhitektuurivõistlus? Kas võistlusel said osaleda ka Tartu tudengid?

"Linnuteele" ei korraldatud arhitektuurivõistlust. Varjualune on Eesti Kunstiakadeemia (EKA) arhitektuuri eriala esimese kursuse projekt, kus valitakse kõigi tudengitööd hulgast välja parim. Nii on see konkurss EKA tudengite vahel, kus on noori Eesti eri piirkondades ja seega võib osalejate hulgas olla ka Tartust pärit inimesi (eraldi sellekohane statistika puudub). "Linnutee" on juba kolmas EKA ja linnavalitsuse koostööprojektina valminud installatsioon. Asukohtade ja võidutööde valikul on alati osalenud ka linnavalitsuse esindaja ruumiloome osakonnast.

3. Mil viisil toimus abilinnapea väidetav linlaste kaasamine "Linnutee" kujundamisse?

Linlasi ei kaasatud varjualuse idee väljatöötamise protsessi. Küll aga on üks levinud väliruumi uurimise protsessi osa projektala kasutavate inimeste intervjuerimine ja jälgimine. Lisaks konsulteeriti ekspertidega (linnuökoloog). Arupärimise sissejuhatuses välja toodud tsitaat ei räägi kaasamisest klassikalises mõttes, vaid põnevamast ja kaasavamast elukeskkonnast, mida on loonud eelmised varjualused. Tartusse rajatud "Kino" (2022) ja "Nurk" (2021) on mõlemad installatsioonid, kuhu inimesed saavad siseneda ja peale ronida ehk neid otseselt kasutada.

4. Mil viisil sai linnavolikogu otsustusprotsessis osaleda?

Linnavolikogu otsustusprotsessis ei osalenud. Linnavara kasutusse andmine kuulub linnavalitsuse pädevusse, tegemist on koostööprojektiga EKA-ga ning toimiva koostöö raames ei nähtud vajadust laiendatud kaasamistegevustele.

5. Millised vahendi eraldati linna eelarvest selle konstruktsiooni püstitamise jaoks?

Linnavalitsuse ruumiloome osakonna eelarvesse planeeriti 20 000 eurot. Lõplikud kulud Tartu linnale olid 19 145 eurot ja 90 senti. Lisaks toetas projekti Eesti Kultuurkapital summas 12 050 eurot ja Eesti Kunstiakadeemia omaosalus oli 31 507 eurot ja 22 senti.

6. Kui kauaks see sõrestik on planeeritud paigale jääma?

Muinsuskaitse komisjoni otsusega jääb see installatsioon oma asukohale kuni 1. mai 2025. Pärast seda kuupäeva tuleb "Linnuteele" leida uus väärikas asukoht või see lammutada. Ehituseks kasutatud materjali saab taaskasutada uute varjualuste ehitamiseks.

7. Kas on mõeldud ka asjaolule, et kui kunagi linnud peaksidki "Linnuteele" pesitsema saabuma, siis linnusõnnik ja sadevesi tekitavad nii ebameeldiva haisu kui ka täiesti välditava ala, kuhu linnakodanikul on riskantne astuda?

"Linnutee" konstruktsiooni sisse on lindudele loodud 12 võimalikku pesakohta. Kindlasti võib midagi sealt pesadest välja pudeneda, kuid tegu on väikestele värvulistega - kuldnokk, tihane, varblane, mis tähendab, et häiringut ega riski inimestele ei teki. Linnuväljaheite hirm on tekkinud arvatavasti kormoranide ja pääsukeste tõttu. Need linnud "Linnuteele" õnneks pesitsema ei lähe. Väikeste poegade puhul väljaheiteid installatsiooni ümbrusesse ei teki, sest täiskasvanud linnud viivad väljaheited mujale, söövad need ise ära või jätavad pesa sisse. Kui pojad on suuremaks kasvanud, siis võib väljaheiteid pesakastide alla tekkida, aga see on väga lühike periood vahetult enne väljalendamist.

8. Kas selliseid projekte on Tartu linna veel tulemas ning kas selleks on saadud tartlaste heakskiit?

Käesoleval õppeaastal on EKA tudengite projektalaks Kalda teelt Nõlvaku tänavale viiv jalakäijate diagonaal Annelinnas. EKA projekt toimub koostöös ruumiloome osakonnaga.

9. Kas selle konstruktsiooni püstitamiseks on olnud ka projekt ning tehtud tugevusarvutused?

Linnutee skulptuurile on valminud eelprojekt ja valgustuse projekt. Projekt on allkirjastatud pädeva konstruktori poolt.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Elo Kiivet
Abilinnapea

Kristin Leis
Kristin.Leis@tartu.ee